

SOCIJALNO
v
PODUZETNIŠTVO
v
OKOLIŠNA ODRŽIVOST

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Podrška Evropske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja odobravanje sadržaja, koji odražava isključivo stavove autora, i Komisija ne može biti odgovorna za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u publikaciji.

Ciljevi modula:

- Razumjeti ključne koncepte socijalnog poduzetništva i zelenog poduzetništva.
- Identificirati povezanost između socijalnog poduzetništva i okolišne održivosti.
- Prepoznati načela socijalnog poduzetništva u sferi okolišne održivosti.

UVOD U SOCIJALNO/DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO

Definicija socijalnog/društvenog poduzetništva: Razumjeti kako socijalno poduzetništvo rješava društvenih problema kroz poslovne modele.

Poslovanje temeljeno na načelima društvene, okolišne i ekonomske održivosti, kod kojeg se stvorena dobit/višak prihoda u cijelosti ili većim dijelom ulaže za dobrobit zajednice.

Navedena definicija ima dvije komponente. U prvom dijelu, društveno poduzetništvo veže se uz načelo održivosti u tri dimenzije, iz čega je i nastao u literaturi često korišten pojam „modela trostruke bilance“. Drugi dio uvodi novi zahtjev: većina dobiti društveno- poduzetničkog poslovanja mora biti kanalizirana u dobrobit zajednice.

Društveno i socijalno poduzetništvo su u osnovi sinonimi. U Hrvatskoj je dugo vremena upotrebljavano oba pojma no na kraju su se opredijelili za društveno. Prema strategiji razvoja društvenog poduzetništva u RH za razdoblje od 2015. do 2020. godine „...usvojen je pojam društveno poduzetništvo kojim bi se obuhvatile sve poduzetničke prakse s društvenim ciljem u odnosu na pojam socijalno poduzetništvo koje može imati konotaciju isključive angažiranosti u socijalnoj sferi.“

U Hrvatskoj ne postoji zakonski okvir koji zasebno uređuje poslovanje društvenih poduzeća te su stoga registrirana kao udruge, trgovačka društva te socijalne zadruge i ustanove.

Društveno poduzetništvo predstavlja oblik poslovanja vođen primarno društvenim ciljevima te stvaranjem pozitivnog društvenog i okolišnog učinka.

Društveno poduzetništvo može značajno doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva, posebice društvenoj koheziji, borbi protiv siromaštva i povećanom zapošljavanju, kreiranju novih proizvoda, konkurentnosti, očuvanju resursa, vrednovanju baštine i bio raznolikosti, te unapređenju kvalitete života kroz poslovanje za društvenu dobrobit.

Društveno poduzetništvo je koncept koji pokreće stvaranje ekonomske i društvene vrijednosti kroz izgradnju novih vrijednosti i društvenih promjena koje zadovoljavaju potrebe i nude zapošljavanje teško zapošljivih i marginaliziranih društvenih kategorija.

Inovativan i kreativan poduzetnički model rješavanja društvenih i ekoloških pitanja koristi se kako bi se potaknuo održivi razvoj, te zapošljavanje na korist široj društvenoj zajednici.

Društveno poduzetništvo izgrađuje temelje za društvene promjene i često zadovoljava potrebe zajednice kroz participiranje članova te iste zajednice.

Za razliku od tradicionalnog poduzetništva, profit koji se ostvaruje putem ovakvog modela poduzetništva reinvestira se ulaganjem u zajednicu ili se koristi za provedbu ostalih programa i ciljeva koji doprinose poboljšanju uvjeta življenja, očuvanju okoliša i održivom razvoju

ZELENO PODUZETNIŠTVO

Definicija zelenog poduzetništva: Upoznati se s konceptom poduzetništva usmjerenog na održivost i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.

Zeleno poduzetništvo je poslovni pristup koji se fokusira na smanjenje negativnog utjecaja poslovanja na okoliš. Cilj mu je ostvarivanje održivosti kroz inovativne prakse i tehnologije koje smanjuju ekološki otisak. Zelena poduzeća često traže načine kako bi smanjila potrošnju resursa, podržavala obnovljive izvore energije, reciklirala materijale te proizvodila ekološki prihvatljive proizvode i usluge. Održivost, u ovom kontekstu, igra ključnu ulogu u dugoročnom poslovanju, uzimajući u obzir ekonomske, ekološke i društvene faktore.

Postoji 9 temeljnih načela koja su ključna za održiv razvoj zelenog poduzetništva te se međusobno podupiru i dopunjuju (načela su navedena prema OECD-u):

- **Poštovanje i skrb za životnu zajednicu:** Uspjeh i rast poduzeća treba se temeljiti na poštovanju, brizi i ulaganju u društvo i zajednicu. Kvalitetu života zajednice ali i idućih generacija treba konstantno poboljšavati a ne dovesti u opasnost ili je ugrožavati neetičkim djelovanjem poduzeća.
- **Poboljšanje kakvoće života:** Gospodarski rast i rast društva je ključan za osiguravanje dostojanstvenog života ljudi. Gospodarski rast je dio razvoja, ali on ne može biti isključivi cilj. Iako se postavljeni ciljevi razvoja razlikuju, postoje neki koji su univerzalni. To su dug i zdrav život, dostupnost resursa potrebnih za dostojno življenje, obrazovanje, politička sloboda i ljudska prava.
- **Zaštita raznolikosti i vitalnosti zemlje:** Zaštita zemlje i prirode je ono na čemu se treba temeljiti razvoj. Kako bi se to postiglo potrebno je:
 - unaprjeđivati i zaštititi sustave za održavanje života (proces koji pročišćuju zrak, oblikuju klimu, potiču obnavljanje tla, regeneraciju i pročišćavanje voda)
 - osigurati održivost korištenja obnovljivih resursa (to uključuje šume, tlo, vode, pašnjake, prašume, slatkovodne i morske ekosustave)
 - zaštititi bio raznolikost (zaštita svih životinja i biljaka)
- **Minimalizacija iscrpljivanja neobnovljivih resursa:** Nafta, plin, ugljen i minerali su izvori energije koji se ne mogu obnavljati i koristiti na održivi način. Jedino što se može napraviti jest produljiti njihov vijek recikliranjem ili smanjiti njihovo iscrpljivanje.
- **Poštovanje granica prihvatljivog kapaciteta zemlje:** Ovisno o regiji ili geografskoj lokaciji, u nekim dijelovima svijeta kapaciteti iskorištavanja resursa i energije su daleko viši od dozvoljene granice. Na to utječe broj ljudi, količina energije koja se koristi, hrana, proizvodnja dobara i ostale sirovine koje sve osobe koriste i nepotrebno rasipaju.
- **Promjene u osobnim postupcima i stavovima:** Važno je da ljudi sami uvide kako njihovi postupci i odluke utječu na okolinu. Kako bi došlo do pozitivne promijene potrebno je omogućiti ljudima kvalitetne izvore informacija i upoznati ih i informirati o aktivnostima koje mogu poduzeti kako bi poboljšali trenutno stanje.
- **Omogućavanje zajednici skrb o vlastitom okolišu:** Zajednice i lokalne skupine predstavljaju najjednostavnije kanale putem kojih ljudi mogu izraziti svoju zabrinutost te poduzeti mjere radi stvaranja stabilnog, održivog društva, a kako bi mogli djelovati potrebna su im ovlaštenja, znanje i moć.

- **Stvaranje nacionalnoga okvira za integraciju razvoja i zaštite:** Da bi društvo moglo napredovati na racionalan način, mora imati bazu informacija i znanja, pravni i institucijski okvir te dosljednu gospodarsku i društvenu politiku.
- **Globalni savez:** Globalna održivost moguća je jedino ako su svi sudionici (u ovom slučaju države i savezi ali i pojedinci) voljni prihvatiti odgovornosti promijeniti svoje dosadašnje načine djelovanja. Od globalne održivosti svi sudionici mogu imati koristi jedino ako se uspostavi čvrsti savez između svih država s ciljem zaštite okoliša.

Od ovih devet načela prva četiri načela predstavljaju etičku osnovu koja je potrebna kako bi se ostalih pet načela koji predstavljaju smjerove u kojima je potrebno ići mogli ostvariti

Prakse zelenog poduzetništva: Identificirati ključne prakse, poput recikliranja, korištenja obnovljivih izvora energije i smanjenja ugljičnog otiska.

Ključne prakse zelenog poduzetništva uključuju različite strategije i inicijative koje poduzeća primjenjuju kako bi smanjila negativan utjecaj na okoliš. Neki do primjera ključnih praksi zelenog poduzetništva koje su prepoznate i primjenjivane:

- **Korištenje obnovljivih izvora energije:** Poduzeća sve više prelaze na korištenje obnovljivih izvora energije poput sunca, vjetra, i vode kako bi smanjila emisije stakleničkih plinova i ovisnost o fosilnim gorivima.
- **Energetska efikasnost:** Implementacija energetske učinkovite tehnologije i praksi unutar poslovnih operacija kako bi se smanjila potrošnja energije. To može uključivati upotrebu energetske efikasne opreme, poboljšanje izolacije i korištenje pametnih sustava za upravljanje energijom.
- **Održiva proizvodnja:** Integracija održivih praksi u proizvodni proces kako bi se smanjila emisija otpada, korištenje resursa i ekološki otisak proizvoda. To može uključivati recikliranje, ponovnu upotrebu materijala, te korištenje ekološki prihvatljivih sirovina.
- **Zeleni proizvodi i usluge:** Razvoj i ponuda proizvoda i usluga koji imaju manji utjecaj na okoliš, kao što su ekološki prihvatljivi proizvodi, proizvodi od održivih materijala ili usluge koje promiču održivost.

- **Socijalna odgovornost prema zaposlenicima i zajednici:** Uključivanje socijalne odgovornosti u poslovanje, pravedne radne uvjete, podršku lokalnoj zajednici, te ulaganje u programe obrazovanja i obuke.
- **Transparentnost i izvješćivanje o održivosti:** Redovito izvještavanje o ekološkim i društvenim performansama poduzeća kako bi se povećala transparentnost i odgovornost prema dionicima.
- **Zelene inovacije:** Poticanje istraživanja i razvoja inovacija koje podržavaju održivost, uključujući nove tehnologije, proizvode i poslovne modele.
- **Održiva logistika i lanci opskrbe:** Optimizacija logističkih procesa, smanjenje emisija stakleničkih plinova u prijevozu i promicanje održivih praksi u cijelom lancu opskrbe.

Ove prakse predstavljaju samo nekoliko primjera kako poduzeća mogu integrirati održivost u svoje poslovanje i doprinijeti zaštiti okoliša. Implementacija ovih praksi često rezultira dugoročnim koristima za poduzeća, društvo i planetu.

POVEZANOST SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I OKOLIŠNE ODRŽIVOSTI

Preklapanje interesa: Razumjeti kako poduzetnici mogu integrirati održive prakse u rješavanju društvenih problema, stvarajući pozitivan utjecaj na okoliš.

Povezanost između socijalnog poduzetništva i okolišne održivosti često proizlazi iz njihovog zajedničkog cilja stvaranja pozitivnog utjecaja na društvo, zajednicu i okoliš. Nekoliko ključnih aspekata povezanosti između socijalnog poduzetništva i okolišne održivosti su integracija socijalnih i ekoloških ciljeva gdje socijalno poduzetništvo često prepoznaje važnost očuvanja okoliša kao ključnog elementa dugoročne društvene dobrobiti te poduzeća koja usklađuju socijalne i ekološke ciljeve isto tako nastoje stvoriti održiva rješenja koja istovremeno potiču socijalnu pravednost i zaštitu okoliša. Inovativni pristupi za održivost također je jedan od aspekata, gdje socijalna poduzeća često primjenjuju inovativne pristupe kako bi rješavala društvene probleme, a istovremeno prepoznaju važnost očuvanja okoliša. To može uključivati razvoj ekološki prihvatljivih proizvoda ili usluga koji pridonose društvenim ciljevima. Održiva zapošljavanja i potpora zajednicama u kojoj socijalna poduzeća koja pružaju održiva radna mjesta često doprinose jačanju lokalnih zajednica. Očuvanje okoliša može biti ključno u očuvanju resursa i kvalitete života u tim zajednicama.

Edukacija i osvještavanje u kojima socijalna poduzeća često igraju ulogu u obrazovanju i osvještavanju zajednica o važnosti očuvanja okoliša. Kroz programe edukacije, poduzeća potiču društvenu odgovornost prema okolišu. Uključivanje marginaliziranih skupina u održive inicijative kroz koje socijalno poduzetništvo može pružiti održive prilike za zapošljavanje i uključivanje marginaliziranih skupina, čime se stvara pozitivan društveni utjecaj. Održiva zapošljavanja također doprinose socijalnoj pravdi i ravnoteži u društvu. Promicanje odgovornih praksi u lancu opskrbe u kojem socijalna poduzeća koja postavljaju okolišne standarde u svojim lancima opskrbe potiču održive prakse među svojim partnerima i dobavljačima. Podizanje razine svijesti o održivim potrebama zajednice gdje socijalna poduzeća često razvijaju programe koji odražavaju specifične potrebe zajednica. Integracija ekoloških rješenja u ove programe može poboljšati kvalitetu života zajednice i pridonijeti općem dobru.

Kroz ove prakse, socijalno poduzetništvo ne samo da ostvaruje društveni utjecaj već također pridonosi očuvanju okoliša, stvarajući sinergiju između socijalne pravde i ekološke održivosti. Ova povezanost postavlja temelje za holistički pristup poslovanju koji istovremeno podržava ljude i planet.

- Poduzetnici mogu integrirati održive prakse u rješavanje društvenih problema, stvarajući pozitivan utjecaj na okoliš, primjenom različitih strategija i pristupa. Nekoliko ključnih načina kako poduzetnici to mogu postići su: Razvojem održivih proizvoda ili usluga koji imaju manji ekološki otisak i istovremeno rješavaju društvene probleme. To može uključivati proizvode od recikliranih materijala, proizvode s manjom potrošnjom energije ili usluge koje potiču održive prakse. Implementacija održivih praksi u proizvodnim procesima kako bi se smanjila emisija otpada, potrošnja resursa i negativan utjecaj na okoliš. Poduzetnici također mogu poticati dobavljače da usvoje održive prakse. Prijelaz na korištenje obnovljivih izvora energije za poslovne operacije. Korištenje solarnih panela, vjetroturbina ili drugih obnovljivih izvora energije pomaže u smanjenju emisija stakleničkih plinova i podržava održive prakse. Implementacija programa obuke za zaposlenike kako bi ih educirali o održivim praksama te potaknuli na sudjelovanje u inicijativama koje podržavaju društvene ciljeve i očuvanje okoliša. Uključivanje socijalne odgovornosti u temeljne poslovne strategije. Ovo uključuje pravedne radne uvjete, fer plaće, i podršku lokalnoj zajednici kako bi se unaprijedila društvena pravda i okolišna održivost. Edukacija potrošača o ekološkim i društvenim prednostima proizvoda ili usluga. Oznake o održivosti, transparentnost i komunikacija s kupcima mogu potaknuti odgovorne potrošačke odluke. Poticanje inovacija koje podržavaju održive prakse.

Ovo uključuje ulaganje u istraživanje i razvoj novih tehnologija ili poslovnih modela koji imaju pozitivan utjecaj na okoliš. Suradnja s lokalnim vlastima, nevladinim organizacijama i drugim dionicima kako bi se zajedno radilo na rješavanju društvenih problema i unapređenju okolišne održivosti. Redovito izvještavanje o društvenim i ekološkim performansama kako bi se povećala transparentnost i odgovornost prema dionicima.

Integracija održivih praksi u poslovanje ne samo da pridonosi društvenim ciljevima već i stvara dugoročne koristi za poduzeća, čime se gradi pozitivan utjecaj na okoliš i društvo.

- Primjeri uspješnih projekata: Proučiti primjere poduzeća koja kombiniraju socijalno poduzetništvo s zelenim praksama.

NAČELA SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA U SFERI OKOLIŠNE ODRŽIVOSTI

Održivost kao ključno načelo: Prepoznati održivost kao ključno načelo socijalnog poduzetništva u kontekstu zaštite okoliša.

Održivost predstavlja srž socijalnog poduzetništva, prožimajući svaki aspekt poslovanja kako bi se postigao pozitivan utjecaj na okoliš. U kontekstu zaštite okoliša, održivost u socijalnom poduzetništvu odražava posvećenost dugoročnom očuvanju prirodnih resursa, minimiziranju ekološkog otiska te izgradnji društva koje je u ravnoteži s okolišem.

Socijalni poduzetnici koji postavljaju održivost kao ključno načelo prepoznaju dublje veze između društva i prirode. Njihovi poslovni modeli nisu ograničeni na stvaranje dobiti; oni se temelje na stvaranju promjene koja potiče ravnotežu između socijalnih, ekonomskih i ekoloških čimbenika.

Održivost u socijalnom poduzetništvu ne ograničava se samo na površinske prilagodbe ili "zeleno pranje" poslovanja, već je duboko ukorijenjena u identitet poduzeća. To znači usvajanje inovativnih praksi koje smanjuju negativan utjecaj na okoliš, poticanje svijesti i obrazovanja o ekološkim pitanjima, te poticanje suradnje s partnerima koji dijele iste vrijednosti o održivom poslovanju.

Održivost u socijalnom poduzetništvu također izaziva poduzetnike da se suoče s izazovima i prilikama koje donosi očuvanje okoliša. To može uključivati razvoj novih tehnologija, prilagodbu proizvodnih procesa kako bi se smanjila emisija stakleničkih plinova, ili čak poticanje na preispitivanje potrošačkih navika radi stvaranja manjeg negativnog utjecaja.

Održivost ne samo da čini poslovanje odgovornim prema okolišu, već i kreira mostove prema zajednicama, učvršćujući vezu između ljudi i planeta. Ona postavlja standard za etičko i odgovorno poslovanje, što ne samo da privlači podršku kupaca, već i gradi održivu zajednicu vjerujući u pozitivan utjecaj koji poduzetništvo može imati na društvo i okoliš.

Postoji nekoliko lekcija studija slučajeva koje mogu biti primjenjive za daljnji razvoj socijalnih poduzeća u području održivog razvoja.

Primarnost vrijednosti se pokazala značajnim pokretačem socijalnih inovacija i socio-poduzetničkog djelovanja vezano za održivi razvoj. Kako su među prvima koje rade na socijalno inovativan način u pojedinim područjima održivog razvoja, nije neobično što dio studija slučaja kao ključne vrijednosti imaju autentičnost i transparentnost. Mnoge od njih pokušavaju zamijeniti vrstu socijalnog kapitala koji imamo u hrvatskom društvu i vide sebe kao pokretače širih transformacija.

Iskorištavanje resursa: Financiranje poprima različite oblike od uglavnom tržišnog financiranja te druge tipove organizacija čije je financiranje, ali i sama logika djelovanja organizacija uglavnom hibridna. Financijske prepreke uključuju manjak resursa i kapitala za poduzetničke aktivnosti, kao i probleme projektnog financiranja organizacija civilnog društva, poput kompleksne financijske administracije, kašnjenja isplata i drugo. Uz to se vežu i druge administrativne prepreke, pretjerana birokratizacija i administrativna rigidnost.

Procesna inovativnost: Obilježja inovativnosti možemo naći dobrim dijelom u načinu rada ili poslovnim modelima. Svoju inovativnost percipiraju prvenstveno u procesnom smislu, kroz poslovne modele ili modele vladavine, a tek potom kroz inovativna obilježja proizvoda.

- Inovativne strategije: Razvijati inovativne strategije koje integriraju socijalno poduzetništvo s naglaskom na okolišnu održivost.

Integriranje socijalnog poduzetništva s naglaskom na okolišnu održivost zahtijeva razvoj duboko ukorijenjenih i inovativnih strategija. Ključ je prepoznati kompleksnost međusobnih veza između društva, ekonomije i okoliša te izgraditi sveobuhvatne pristupe koji ne samo da rješavaju socijalne izazove, već istovremeno potiču očuvanje okoliša.

Holistički pristup podrazumijeva stvaranje poslovnih modela koji ne samo da su profitabilni, već su i proaktivni u rješavanju ekoloških problema. Inovativne strategije uključuju tehnološke inovacije, poput primjene pametnih tehnologija, umjetne inteligencije ili blockchaina, kako bi se optimizirali resursi i unaprijedila ekološka učinkovitost.

Važno je uspostaviti suradnje i partnerstva s organizacijama, istraživačkim institucijama ili drugim socijalnim poduzetnicima kako bi se zajednički radilo na rješavanju društvenih i ekoloških izazova. Edukacija i osvještavanje zajednice o ekološkim pitanjima igraju ključnu ulogu, potičući promjene u ponašanju i podržavajući održive prakse. Inovativne strategije također moraju biti prilagodljive i dinamične, omogućujući brzu prilagodbu na nove izazove u okolišu. Kroz razvoj proizvoda i usluga s naglaskom na dugotrajnosti, recikliranje ili upotrebi održivih materijala, socijalno poduzetništvo može ostvariti pozitivan utjecaj na okoliš. U konačnici, održivi uspjeh u socijalnom poduzetništvu zahtijeva stvaranje inovativnih strategija koje ne samo da odgovaraju trenutnim izazovima, već i postavljaju standard za etičko i odgovorno poslovanje, postizanje pozitivnih društvenih i ekoloških promjena.

POVEZANOST SOCIJALNOG/DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA I ZELENOG PODUZETNIŠTVA

Socijalno i zeleno poduzetništvo dijele zajednički cilj stvaranja pozitivnog utjecaja na društvo i okoliš. Integracija ovih dvaju pristupa može rezultirati stvaranjem održivih poslovnih modela koji istovremeno potiču socijalnu pravdu i ekološku održivost. Oba oblika poduzetništva često primjenjuju inovativne prakse kako bi rješavala društvene probleme i minimizirala negativan utjecaj na okoliš. Održive tehnologije, obnovljivi izvori energije i cirkularno gospodarstvo mogu biti ključni elementi ovih praksi. Povezivanje socijalnog i zelenog poduzetništva često uključuje holistički pristup poslovanju koji obuhvaća socijalne, ekonomske i ekološke dimenzije. Poslovanje koje se brine o zajednici također prepoznaje važnost očuvanja okoliša. Oba oblika poduzetništva često surađuju s različitim dionicima, uključujući lokalne zajednice, nevladine organizacije, i vladine agencije, kako bi postigli maksimalan pozitivan utjecaj.

Prakse održavanja okoliša i održivosti u socijalnom/društvenom poduzetništvu:

- **Održiva proizvodnja:** Integracija održivih praksi u proizvodne procese radi smanjenja emisija stakleničkih plinova, potrošnje resursa i stvaranja minimalnog otpada.
- **Socijalno odgovorno poslovanje:** Osiguranje fer radnih uvjeta, pravednih plaća i poticanje održivog zapošljavanja u cilju potpore lokalnim zajednicama.

- **Edukacija i osvještavanje:** Kreiranje programa edukacije koji potiču svijest o važnosti očuvanja okoliša, kako među zaposlenicima tako i u široj zajednici.
- **Inovacije u proizvodima i uslugama:** Razvoj proizvoda i usluga koji imaju manji ekološki otisak, koriste obnovljive izvore energije ili potiču održive prakse među korisnicima.
- **Transparentnost i izvještavanje:** Redovito izvještavanje o društvenim i ekološkim performansama kako bi se povećala transparentnost i odgovornost prema dionicima.

Što mladi mogu učiniti:

- **Edukacija:** Aktivno se educirati o konceptima socijalnog i zelenog poduzetništva, kao i o važnosti održivosti. Razumijevanje tih tema ključno je za donošenje informiranih odluka.
- **Podrška lokalnim inicijativama:** poticanje i podržavanje lokalne socijalne i zelene inicijative. Sudjelovanje u volonterskim aktivnostima koje promiču održivost u vašoj zajednici.
- **Promjena potrošačkih navika:** podržavanje proizvoda i usluga koji imaju pozitivan utjecaj na društvo i okoliš.
- **Aktivno sudjelovanje:** Sudjelovanje u raspravama, događanjima i projektima koji potiču socijalno poduzetništvo i održivost.
- **Oснаživanje zajednice:** Rad s vršnjacima kako bismo stvorili inicijative koje promiču održivost i rješavaju društvene izazove u našem okruženju.

STUDIJE SLUČAJA I RASPRAVA

- **Analiza uspješnih projekata:** Proučiti studije slučaja uspješnih socijalnih poduzeća koja postižu održivost u sferi okoliša.
- **Rasprava o izazovima i prilikama:** Razgovarati o izazovima i prilikama koje se javljaju pri povezivanju socijalnog poduzetništva i okolišne održivosti.

ZAKLJUČAK

Održivost kao imperativ: Naglasiti važnost održivosti kao imperativa u suvremenom poslovanju i kako socijalno poduzetništvo može igrati ključnu ulogu u postizanju tih ciljeva.

U suvremenom poslovanju, važnost održivosti u kontekstu socijalnog poduzetništva izrasta iz nužnosti prilagodbe poslovnih praksi kako bi se usklađivale s društvenim i ekološkim izazovima. Održivost postaje ključna komponenta etičkog i odgovornog poslovanja, a socijalno poduzetništvo pokazuje se kao iznimno relevantan model u postizanju tih ciljeva. Socijalno poduzetništvo stavlja naglasak na rješavanje društvenih problema i nejednakosti. Održivost u ovom kontekstu znači stvaranje poslovnih modela koji potiču društvenu pravednost, poštuju ljudska prava i potiču solidarnost unutar zajednice. Poslovni modeli usmjereni na socijalno poduzetništvo često potiču ekonomsku održivost na lokalnoj razini. Održive prakse u poslovanju omogućuju očuvanje radnih mjesta, jačanje lokalne ekonomije te doprinose općem dobru zajednice. Osim društvenih aspekata, održivost u socijalnom poduzetništvu uključuje i brigu o okolišu. Inicijative poput korištenja obnovljivih izvora energije, smanjenja emisija stakleničkih plinova i pravednog upravljanja resursima postaju ključne za smanjenje ekološkog otiska. Socijalno poduzetništvo s naglaskom na održivosti ne razmišlja samo o trenutačnim izazovima, već planira dugoročno. Poslovni modeli s održivim pristupom imaju viziju koja prepoznaje potrebu za promjenama koje će dugoročno pridonijeti društvenim i ekološkim ciljevima. Socijalno poduzetništvo potiče inovacije i razvoj novih praksi koje ne samo da rješavaju postojeće probleme, već i postavljaju standarde za odgovorno poslovanje. Održive prakse postaju izvor inovacija koje mogu inspirirati i tradicionalne sektore. Socijalno poduzetništvo ima potencijal potaknuti promjene u potrošačkim navikama. Kroz ponudu proizvoda i usluga s pozitivnim društvenim i ekološkim utjecajem, poduzetnici mogu motivirati potrošače da odaberu održive opcije. Održivost u socijalnom poduzetništvu odnosi se i na društvenu odgovornost i transparentnost. Poslovni subjekti koji prakticiraju održivost obvezuju se na transparentno izvještavanje o društvenim i ekološkim performansama, gradeći povjerenje s dionicima.

U suvremenom poslovanju, naglašava se neophodnost održivosti kao imperativa za dugoročni uspjeh. Održivost ne samo da odražava etički pristup prema okolišu i društvu, već je i ključna za postizanje ravnoteže između ekonomske dobiti, socijalne pravde i očuvanja okoliša. Socijalno poduzetništvo predstavlja ključnu komponentu u ostvarivanju tih ciljeva jer se fokusira na stvaranje pozitivnog društvenog utjecaja uz istovremeno minimiziranje negativnih ekoloških posljedica. Održivost kao imperativ u poslovanju postavlja temelje za odgovorno poduzetništvo koje prepoznaje povezanost između prosperiteta tvrtke, dobrobiti zajednice te očuvanja resursa.

Socijalno poduzetništvo može promicati inovativne prakse, suradnju s dionicima te holistički pristup poslovanju koji podupire održivu transformaciju. Nastojanje da održivost bude neizostavan dio poslovnih strategija ne samo da gradi pozitivan odnos prema okolišu, već i stvara temelje za društvenu odgovornost koja prelazi granice konvencionalnog poslovanja. Time se potvrđuje uloga socijalnog poduzetništva kao pokretača promjena prema društveno odgovornim i ekološki osviještenim poslovnim modelima, čime se pridonosi ostvarenju održivijeg i inkluzivnijeg društva.

Aktivnosti:

- Grupna rasprava o integraciji socijalnog i zelenog poduzetništva.
- Analiza i prezentacija studija slučaja o uspješnim projektima koji istovremeno ostvaruju socijalne i ekološke ciljeve.
- **Simulacija socijalnog poduzetništva:** simulacija socijalnog poduzetništva gdje će mladi imati priliku razviti ideje za poslovne modele s ciljem rješavanja društvenih problema. Time ih se potiče da razmišljaju o održivim praksama i utjecaju na okoliš.
- **Održivost u praksi:** Terenska posjeta lokalnim socijalnim poduzetnicima koji se bave održivim poslovanjem. Mladi mogu direktno komunicirati s poduzetnicima, čuti njihove priče i naučiti kako integriraju održivost u svoje poslovanje.
- **Recikliranje i kreativnost:** Kroz radionicu recikliranja, potaknuti mlade da razmišljaju o ponovnoj upotrebi materijala. Neka stvaraju umjetničke ili funkcionalne predmete koristeći reciklirane materijale, ističući važnost smanjenja otpada.
- **Zelena inovacija:** Brainstorming sesije kako bi razvijali inovativne ideje koje bi mogle potaknuti održivost u njihovim zajednicama. Fokusiranje na rješenja koja kombiniraju društvenu korist i pozitivan utjecaj na okoliš.
- **Kroz interaktivne igre i kvizove, mladi mogu učiti o konceptima socijalnog poduzetništva i održivosti na zabavan način.** Ovo može uključivati pitanja o inovativnim projektima, očuvanju okoliša i društvenim izazovima.
- **Društveno odgovorni dizajn:** Radionice o proizvodima: Kroz radionice o društveno odgovornom dizajnu, naglasak može biti na stvaranju proizvoda koji imaju pozitivan utjecaj na zajednicu i okoliš.

- **Organiziranje radionice** o održivoj prehrani gdje mladi mogu učiti o važnosti odabira lokalnih i sezonskih namirnica, smanjenju otpada hrane te utjecaju prehrambenih navika na okoliš.
- **Pozvati goste:** uključujući mlade socijalne poduzetnike i stručnjake iz područja održivosti, na panel diskusije. Mladi će imati priliku čuti stvarne priče o utjecaju socijalnog poduzetništva i održivosti.

Kroz ove aktivnosti, mladi ne samo da će steći znanje o održivosti i socijalnom poduzetništvu, već će i razviti vještine suradnje, kreativnosti i društvene odgovornosti. Aktivnosti bi trebale poticati razmišljanje o tome kako njihove akcije mogu doprinijeti održivijem svijetu, motivirajući ih da postanu aktivni sudionici u stvaranju pozitivnih promjena u društvu i okolišu.